



**ELEKTROINŠTITUT MILAN VIDMAR**

INŠTITUT ZA ELEKTROGOSPODARSTVO IN ELEKTROINDUSTRIJO

**REZULTATI MERITEV OKOLJSKEGA MERILNEGA SISTEMA  
MESTNE OBČINE CELJE – AMP GAJI,  
JUNIJ 2022**

Oznaka dokumenta: 222230-IMI-R-6

Ljubljana, julij 2022





**ELEKTROINŠTITUT MILAN VIDMAR**

*INŠTITUT ZA ELEKTROGOSPODARSTVO IN ELEKTROINDUSTRIJO*

Oznaka dokumenta: 222230-IMI-R-6

**REZULTATI MERITEV OKOLJSKEGA MERILNEGA SISTEMA  
MESTNE OBČINE CELJE – AMP GAJI,  
JUNIJ 2022**

Ljubljana, julij 2022

Direktor:

dr. Boris ŽITNIK, univ. dipl. inž. el.

Besedilo je bilo ustvarjeno z:

- Microsoft Office Word 2007, Microsoft Corporation,
- Microsoft Office Excel 2007, Microsoft Corporation,
- Okoljski informacijski sistem, OOK Reporter, verzija: v3.0 b20220218, Elektroinštitut Milan Vidmar.

© **ELEKTROINŠTITUT MILAN VIDMAR**

Vse materialne avtorske pravice in druge pravice avtorja, zlasti pa pravica reproduciranja, pravica distribuiranja, pravica javnega prikazovanja, pravica dajanja na voljo javnosti, pravica predelave, pravica uporabe, pravica dostopa in izročitve prenašajo izvajalci na naročnika.

Naročnik lahko materialne avtorske pravice ali druge avtorske pravice, prenese naprej na tretje osebe.

Moralne avtorske pravice ostanejo avtorjem skladno z *Zakonom o avtorskih in sorodnih pravicah*.



Elektroinštitut Milan Vidmar

Naročnik: MESTNA OBČINA CELJE,  
Oddelek za okolje in prostor ter komunalno  
Trg celjskih knezov 9, 3000 CELJE

Projekt: Izvajanje monitoringa kakovosti zraka z občinsko avtomatsko merilno postajo Gaji  
za obdobje od 2021 - 2024

Naročilo: Pogodba: 1099 - 2020

Odgovorna oseba: Nina MAŠAT STRLE, univ. dipl. inž. biol.

Izvajalec: ELEKTROINŠTITUT MILAN VIDMAR  
Oddelek za okolje  
Hajdrihova 2, 1000 LJUBLJANA

Delovni nalog: 222230

Projekt: 222230-IMI: Izvajanje monitoringa kakovosti zraka

Vodja projekta: mag. Maša DJURICA, univ. dipl. geog.  
Nina MIKLAVČIČ, dipl. fiz.

Aktivnost: 222230-IMI-R

Naloga: 222230-IMI-R-6

Naslov: Rezultati meritev okoljskega merilnega sistema mestne občine Celje - AMP Gaji, junij 2022

Oznaka dokumenta: 222230-IMI-R-6

Datum izdelave: julij 2022

Število izvodov: 1 x tiskana verzija, 1 x arhiv izdelovalca, elektronska verzija (<https://www.gtd-eimv.si/>)

Avtorji: Kris ALATIČ, dipl. inž. meh.  
mag. Maša DJURICA, univ. dipl. geogr.  
Branka HOFER, gim. mat.  
Maja IVANOVSKI, mag. inž. kem. teh.  
Damjan KOVAČIČ, dipl. san. inž.  
Erik MARČENKO, dipl. inž. str.  
Nina MIKLAVČIČ, dipl. inž. fiz.  
Marko PATERNOSTER, inž. el. energ.  
mag. Rudi VONČINA, univ. dipl. inž. el.

Vodja oddelka:

mag. Rudi VONČINA, univ. dipl. inž. el.



Elektroinstitut Milan Vidmar

## POVZETEK

Onesnaženost zraka ima lahko pomembne vplive na zdravje ljudi. Povišane ravni PM delcev in ostalih onesnaževalcev, kot so žveplov dioksid ali dušikovi oksidi, se v splošnem pojavljajo predvsem pozimi, ko se prometu, ki je pomemben vir onesnaženosti zraka, priključijo še dodatni viri onesnaženosti – mala kurišča in neugodni klimatski pogoji.

V poročilu so podani rezultati meritev monitoringa kakovosti zunanjega zraka na lokaciji AMP Gaji.

Vključeni so rezultati meritev kakovosti zunanjega zraka: koncentracije  $\text{SO}_2$ ,  $\text{NO}_2/\text{NO}_x$ , delcev  $\text{PM}_{10}$  in meteorološke meritve. Meritve se nanašajo na junij 2022.

V merjenem obdobju rezultati meritev  $\text{SO}_2$  na lokaciji (AMP Gaji 99%) sledijo cilju za letno razpoložljivost uradnih rezultatov. Zakonsko predpisana letna meja za uradne rezultate je 90%. Urna mejna vrednost v merjenem obdobju ni bila presežena. Dnevna mejna vrednost v merjenem obdobju ni bila presežena.

V merjenem obdobju rezultati meritev  $\text{NO}_2$  na lokaciji (AMP Gaji 99%) sledijo cilju za letno razpoložljivost uradnih rezultatov. Zakonsko predpisana letna meja za uradne rezultate je 90%. Urna mejna vrednost v merjenem obdobju ni bila presežena.

V merjenem obdobju rezultati meritev  $\text{NO}_x$  na lokaciji (AMP Gaji 99%) sledijo cilju za letno razpoložljivost uradnih rezultatov. Zakonsko predpisana letna meja za uradne rezultate je 90%.



Elektroinstitut Milan Vidmar



**KAZALO VSEBINE**

<b>1. UVOD .....</b>	<b>1</b>
<b>2. VPOGLED V SISTEM MERITEV V MESTNI OBČINI CELJE.....</b>	<b>3</b>
2.1. LOKALNI DEJAVNIKI KAKOVOSTI ZUNANJEGA ZRAKA.....	3
2.2. POVZETEK VPLIVA POSAMEZNEGA ONESNAŽEVALA.....	4
2.3. ZAKONODAJA .....	5
2.4. NADZOR SKLADNOSTI MERITEV .....	6
2.5. PODATKI O AVTOMATSKI MERILNI POSTAJI .....	8
<b>3. REZULTATI MERITEV .....</b>	<b>11</b>
3.1. VZDRŽEVALNA DELA IN POSEGI .....	11
3.2. MERITVE KAKOVOSTI ZRAKA .....	12
3.2.1. Pregled koncentracij v zraku: SO <sub>2</sub> .....	13
3.2.2. Pregled koncentracij v zraku: NO <sub>2</sub> .....	16
3.2.3. Pregled koncentracij v zraku: NO <sub>x</sub> .....	19
3.3. METEOROLOŠKE MERITVE .....	22
3.3.1. Pregled temperature in relativne vlage v zraku.....	22
3.3.2. Pregled hitrosti in smeri vetra .....	25
<b>4. ZAKLJUČEK .....</b>	<b>27</b>
<b>5. PRIMERJAVA REZULTATOV MERITEV DNEVNIH KONCENTRACIJ DELCEV PM<sub>10</sub> V SLOVENSКИH MESTIH – JUNIJ 2022 .....</b>	<b>29</b>



Elektroinštitut Milan Vidmar

## 1. UVOD

Zrak je zmes plinov, ki nas obdaja. Naravno ravnotežje plinov v zraku je takšno, da v zraku količinsko prevladujeta dušik (78%) in kisik (21%), preostalo pa so vsi ostali plini, med njimi tudi žveplov dioksid in ozon. Danes najbolj znanega ogljikovega dioksida je le nekje 0,035%. Poleg zraka se v ozračju nahaja vodna para in različne snovi, ki lebdijo v zraku, imenovani aerosoli.

Okolje lahko absorbira in razgradi naravne spojine, stežka pa razgradi umetne snovi in kemikalije, zato morajo biti njihovi izpusti čim bolj nadzirani in tudi omejeni. Te snovi vplivajo na počutje in zdravje ljudi kakor tudi na ostalo živo in neživo naravo. Zato so bili tudi vzpostavljeni priporočljivi standardi za kakovost zraka. Z njimi so opredeljene količine onesnaževal v zraku pri katerih ne nastaja tveganje za pojav škodljivega vpliva.

Onesnaženost zunanjega zraka se definira kot obstoj onesnažil v ozračju v količinah, ki negativno vplivajo na zdravje ljudi, okolje, kulturno dediščino in podnebje (EEA, 2019). V Sloveniji je zaradi podnebnih značilnosti in razgibanosti tal še posebej pomembno ustrezno spremljanje kakovosti zraka. Razredčevanje snovi iz izpustov v kotlinah in dolinah je lahko v določenih primerih šibko, zato se lahko krajevno pojavljajo povišane koncentracije snovi oziroma čezmerno onesnažen zrak. Ravno zato je pomembno vzpostaviti nadzorni sistemi kakovosti zraka. Tega poleg osnovne državne mreže predstavljajo še industrijske mreže kakovosti zunanjega zraka in lokalne mreže kakovosti zunanjega zraka.

V nadaljevanju prikazano poročilo je namenjen mesečnemu prikazu spremljanja in analize rezultatov na AMP Gaji v Mestni občini Celje in obsega:

- osnovne podatke o lokalnih dejavnikih kakovosti zraka, merjenih onesnaževalcev, zakonodaji, merilnem mestu in nadzoru skladnosti, ki se izvaja;
- zapise o opažanju, izvedenih servisnih in vzdrževalnih delih ter drugih posegih na merilni opremi;
- testiranje merilnikov;
- rezultate meritev kakovosti zraka;
- komentar in povzetek rezultatov meritev kakovosti zraka;
- dodatno analizo koncentracij v zunanjem zraku z delci PM<sub>10</sub> na območju AMP Gaji v primerjavi s koncentracijami na drugih merilnih mestih v Sloveniji.

Sprotne vrednosti posameznih koncentracij v zunanjem zraku in vrednosti meteoroloških parametrov so dostopne tudi na spletni strani: <http://www.okolje.info/> (Mestna občina Celje).



Elektroinštitut Milan Vidmar

## 2. VPOGLED V SISTEM MERITEV V MESTNI OBČINI CELJE

Emisije so lahko primarnega izvora in so emitirane v atmosfero direktno iz vira, lahko pa se pod določenimi pogoji tvorijo v ozračju, torej so sekundarnega izvora. Učinkovita ukrepanja na področju zmanjšanja vpliva onesnaženja zahtevajo dobro razumevanje virov emisij, njihov transport in obnašanje v atmosferi ter njihov vpliv na ljudi, ekosistem, podnebje ter posledično na družbo in gospodarstvo.

Nadzor nad izpusti onesnaževal se lahko doseže z učinkovito zakonodajo, ki omogoča sodelovanje in ukrepanje na globalni, nacionalni in lokalni ravni ter vključuje vse deležnike tudi gospodarstvo in ozaveščanje javnosti.

S sprejetjem **Zakona o varstvu okolja** (ZVO-1, Ur.l. RS, št. 39/06 – uradno prečiščeno besedilo, 49/06 – ZMetD, 66/06 – odl. US, 33/07 – ZPNačrt, 57/08 – ZFO – 1A, 70/08, 108/09, 108/09 – ZPNačrt A, 48/12, 57/12, 92/13, 56/15, 102/15, 30/16, 61/17 - GZ, 21/18 – ZNOrg, 84/18 – ZIURKOE in 158/20) je bil vzpostavljen pravni red za spodbujanje in usmerjanje takšnega družbenega razvoja, ki omogoča dolgoročne pogoje za človekovo zdravje, počutje in kakovost njegovega življenja ter ohranjanje biotske raznovrstnosti. Med cilji tega zakona sta tudi preprečitev in zmanjšanje obremenjevanja okolja in ohranjanje ter izboljševanje kakovosti okolja, kar je ena izmed nalog AMP Gaji..

### 2.1. LOKALNI DEJAVNIKI KAKOVOSTI ZUNANJEGA ZRAKA

Na kakovost zraka poleg virov emisij v okolju vplivajo tudi dejavniki, kot so klimatske značilnosti prostora ter meteorološki pojavi, reliefna razgibanost površja in fizikalno-kemijski procesi v ozračju. Variacija vseh teh elementov je predstavljena na spodnji sliki (Slika 1). Lokalna meteorologija in reliefna razgibanost površja sta tesno povezani s koncentracijo onesnažil v zunanjem zraku, zato je za celovit vpogled na stanje kakovosti zunanjega zraka v okolju nujno spremljanje meteoroloških parametrov, kot so vertikalni profil vetra in temperature, smer in hitrost vetra, gibanje zračnih mas, padavine, sončno sevanje, količina padavin in vlažnost ter upoštevanje reliefne razgibanosti površja. Lokalna meteorologija je odvisna tudi od reliefne raznolikosti v okolju, saj le-ta vpliva predvsem na gibanje zračnih mas. V primeru ugodnih meteoroloških razmer lahko onesnaževala potujejo na dolge razdalje in tako vplivajo na večje območje.



Slika 1: Elementi, ki vplivajo na kakovost zunanjega zraka v urbanem okolju.

## 2.2. POVZETEK VPLIVA POSAMEZNEGA ONESNAŽEVALA

V Sloveniji je predvsem izpostavljen problem onesnaženosti s koncentracijami prašnih delcev, ki so predvsem posledica industrijskih procesov, lokalnih izpustov malih kurilnih naprav za ogrevanje in pripravo tople sanitarne vode v gospodinjstvu in emisij iz prometa. Kratkotrajna in dolgotrajna izpostavljenost visokim koncentracijam onesnaževal ima velik vpliv na obolevnost prebivalstva zaradi bolezni dihal in posledično tudi kardiovaskularnih obolenj. Poleg tega pa ima velik vpliv na ekonomski vidik, saj zmanjšuje življenjsko dobo prebivalstva, povečuje stroške zdravljenja in zmanjšuje produktivnost v gospodarstvu zaradi izostanka delavcev. Onesnaževala, ki imajo največji vpliv na zdravje ljudi, so SO<sub>2</sub>, NO<sub>2</sub>, PM<sub>10</sub>, O<sub>3</sub> in PAH.

Spodnja tabela prikazuje posamezna onesnaževala, ki so obravnavana v tem poročilu in njihov izvor ter vpliv na zdravje ljudi in biodiverzitetu.

Tabela 1: Vrsta onesnaževala v zunanjem zraku.

ONESNAŽEVALO IN VIRI	VPLIV NA ZDRAVJE IN BIODIVERZITETO
<p><b>Žveplov dioksid (SO<sub>2</sub>)</b> je pri sobni temperaturi plin, brez barve, ki se dobro raztaplja v vodi. Poglavitni izvor žveplovega dioksida sta izgorevanje goriv (nafte in premoga) in drugi industrijski procesi (predelava rud). Uporablja se za beljenje, dezinfekcijo in kot konzervans v hrani.</p>	<p>Kratkoročno izpostavljanje žveplovem dioksidu povzroči težave astmatikom in občutljivim ljudem predvsem v bližini industrije, ki je brez ustreznega čiščenja. Otroci v krajih z onesnaženim zrakom pogosteje zbolevajo za kašljem, bronhitisom in infekcijami globlje v dihalih, kot otroci ki žive v manj onesnaženih krajih.</p>
<p><b>Dušikovi oksidi (NO<sub>2</sub>/NO<sub>x</sub>)</b> Dušikov dioksid je plin, rdečkastorjave barve, z značilnim jedkim vonjem. je derivat benzena. Najbolj izstopajoči viri so motorji z notranjim zgorevanjem, termoelektrarne in v manjši meri tovarne celuloze. Precejšnji onesnaževalci so tudi grelniki vode in peči na gospodinjski plin (propan/butan). Nastaja tudi med jedrskimi eksplozijami v zraku.</p>	<p>Pri višjih koncentracijah dušikovega dioksida, ki je najstrupenejši dušikov oksid, so na udaru predvsem kronični bronhitiki in asmatiki. V ranljivih skupinah pride pri vdihovanju dušikovega dioksida do pojava kašlja, bronhitisa, oslabitve imunskega sistema (večja verjetnost okužb), povečanja alergijskih reakcij ter do večje stopnje obolevnosti. Asmatiki lahko z okvaro pljuč reagirajo že po kratkotrajni izpostavljenosti.</p>
<p><b>Delci PM<sub>10</sub></b> So sestavljeni iz različnih organskih in anorganskih snovi, pretežno pa iz žvepla, nitrata, amonijaka, črnega ogljika, mineralov in vode. Lahko so primarnega ali sekundarnega izvora (tvorijo se pri kemijski reakciji drugih škodljivih snovi v zraku, kot SO<sub>2</sub> ali NO<sub>2</sub>). Glavni vir je izgorevanje pri transportu, kuriščih in industriji. Naravni viri vključujejo prah, ki ga prenaša veter, morska sol, cvetni prah in talni delci.</p>	<p>PM<sub>10</sub> delci prizadenejo največ ljudi v primerjavi z drugimi onesnaževali. Zaradi njihove majhnosti lahko penetrirajo globoko v pljuča. Povečujejo umrljivost in obolevnost za boleznimi dihal in kardiovaskularnih bolezni.</p>

## 2.3. ZAKONODAJA

Ocenjevanje kakovosti zraka je treba izvajati kljub dobremu nadzoru vnosa snovi v zrak pri viru. Če je bilo včasih ocenjevanje kakovosti zraka osredotočeno predvsem na področje ob velikih onesnaževalcih zraka, se danes pojavlja potreba po nadzoru tudi na drugih področjih. Obstaja namreč vrsta nenadziranih manjših izpustov snovi v zrak, kot so avtomobilski izpuhi, manjša kurišča, kurjenje na prostem ter tudi manjše industrijske naprave, ki so nadzirane zgolj občasno ali trajno in lahko v kombinaciji z neugodnimi meteorološkimi razmerami negativno vplivajo na kakovost zraka.

Monitoring kakovosti zunanega zraka pomeni spremljanje in nadzorovanje stanja onesnaženosti zraka s sistematičnimi meritvami ali drugimi metodami in z njimi povezanimi postopki. Način spremljanja in nadzorovanja je predpisan v podzakonskih aktih – uredbah in pravilniku: **Uredbi o kakovosti zunanjega zraka** (Ur. l. RS št. 9/11, 8/15 in 66/18) in **Pravilniku o ocenjevanju kakovosti zunanjega zraka** (Ur. l. RS, št. 55/11, 6/15 in 5/17). Ti predpisi so bili sprejeti na podlagi **Zakona o varstvu okolja** (ZVO-1, Ur.l. RS, št. 39/06 – uradno prečiščeno besedilo, 49/06 – ZMetD, 66/06 – odl. US, 33/07 – ZPNačrt, 57/08 – ZFO – 1A, 70/08, 108/09, 108/09 – ZPNačrt A, 48/12, 57/12, 92/13, 56/15, 102/15, 30/16, 61/17 - GZ, 21/18 – ZNOrg, 84/18 – ZIURKOE in 158/20), ki sta v skladu z **Direktivo 2008/50/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. maja 2008 o kakovosti zunanjega zraka in čistejšem zraku za Evropo**. V letu 2007 je bila sprejeta tudi **Uredba o emisiji snovi v zrak iz nepremičnih virov onesnaževanja** (Ur. l. RS 31/07, 70/08, 61/09 in 50/13), ki povzročiteljem obremenitve zunanjega zraka med drugim predpisuje zahteve v zvezi z ocenjevanjem kakovosti zraka na območju vrednotenja obremenitve zunanjega zraka.

Za doseganje skladnosti z mejnimi vrednostmi za delce PM<sub>10</sub> je Vlada Republike Slovenije v sodelovanju z lokalnimi skupnostmi pripravila Načrte za kakovost zunanjega zraka za mestne občine Celje, Ljubljana, Kranj, Maribor, Murska Sobota, Novo mesto ter Hrastnik, Trbovlje in Zagorje ob Savi. Na območju mestne občine Celje je Vlada Republike Slovenije v dogovoru z lokalno skupnostjo pripravila **Odlok o načrtu za kakovost zraka na območju Mestne občine Celje** (Ur. l. RS, št. 57/17, 160/20 in 161/20 – popr.). Načrti so usmerjeni v ukrepe na področju spodbujanja učinkovite rabe energije, na izpuste cestnega motornega prometa, na druge ukrepe ter na kratkoročne ukrepe.

V skladu z **Zakonom o varstvu okolja** in **Uredbo o kakovosti zunanjega zraka** so določeni naslednji normativi za vrednotenje kakovosti zraka spodnjih plasti atmosfere, ki so tudi v skladu s priporočili Svetovne zdravstvene organizacije – **World Health Organization (WHO)**.

Tabela 2: Legenda uporabljenih kratic zakonsko predpisanih koncentracij v poročilu.

Kratica	Pomen
MVU	urna mejna vrednost
MVD	dnevna mejna vrednost
AV	alarmna vrednost
OV	opozorilna vrednost
VZL	ciljna vrednost za varovanje zdravja ljudi
AOT40	parameter izražen v (µg/m <sup>3</sup> ), izračunan za določeno obdobje kot vsota razlik med urnimi koncentracijami, ki presegajo 80 µg/m <sup>3</sup> in so izmerjene med 8. in 20. uro ter vrednostjo 80 µg/m <sup>3</sup> urnih koncentracij

Predpisane mejne vrednosti za posamezne snovi v zraku so:

Tabela 3: Mejne in alarmne vrednosti ter kritične vrednosti za varstvo rastlin za žveplov dioksid (SO<sub>2</sub>).

Časovni interval povprečja	Mejna vrednost (µg/m <sup>3</sup> )	Alarmna vrednost (µg/m <sup>3</sup> )
1 ura	350 (ne sme biti presežena več kot 24-krat v koledarskem letu)	-
3-urni interval	-	500
1 dan	125 (ne sme biti presežena več kot 3-krat v koledarskem letu)	-
Časovni interval povprečja	Kritična vrednost (µg/m <sup>3</sup> )	Sprejemljivo preseganje (µg/m <sup>3</sup> )
zimski čas od 1. oktobra do 31. marca	20	-
koledarsko leto	20	-

 Tabela 4: Mejne in alarmne vrednosti za dušikov dioksid ter kritična vrednost za varstvo rastlin za dušikove okside (NO<sub>2</sub>/NO<sub>x</sub>).

Časovni interval povprečja	Mejna vrednost (µg/m <sup>3</sup> )	Alarmna vrednost (µg/m <sup>3</sup> )
1 ura	200 (velja za NO <sub>2</sub> ) (ne sme biti presežena več kot 18-krat v koledarskem letu)	-
3-urni interval	-	400 (velja za NO <sub>2</sub> )
koledarsko leto	40 (velja za NO <sub>2</sub> )	-
Časovni interval povprečja	Kritična vrednost (µg/m <sup>3</sup> )	Sprejemljivo preseganje (µg/m <sup>3</sup> )
koledarsko leto	30 (velja za NO <sub>x</sub> )	-

\*Opomba: Od leta 2010, vključno z njim, za dušikov dioksid ni sprejemljivega preseganja

 Tabela 5: Mejne vrednosti za delce PM<sub>10</sub>.

Časovni interval povprečenja	Mejna vrednost (µg/m <sup>3</sup> )	Sprejemljivo preseganje (µg/m <sup>3</sup> )*
1 dan	50 (ne sme biti presežena več kot 35-krat v koledarskem letu)	25
Koledarsko leto	40	10

\* - Za izvajanje drugega odstavka 17. člena Uredbe o kakovosti zunanega zraka

## 2.4. NADZOR SKLADNOSTI MERITEV

Pri vsakem izvajanju meritev kakovosti zunanega zraka je potreben tudi ustrezen nadzor nad stanjem merilne opreme, ki je vključena v analizo in posege na njej, med katere sodijo umerjanje, vzdrževanje, servisni posegi in zamenjave potrošnega materiala. Obratovalni monitoring je ustrezne kakovosti, če:

- je skladno s Prilogo 1 **Pravilnika o ocenjevanju kakovosti zunanega zraka** (Ur. l. RS, št. 55/11, 6/15 in 5/17) zagotovljena 90% razpoložljivost;
- je zagotovljeno uspešno preverjanje delovanja merilne opreme;
- so zagotovljena uspešna dvotočkovna umerjanja in preverjanje linearnosti, ki se opravi enkrat letno.

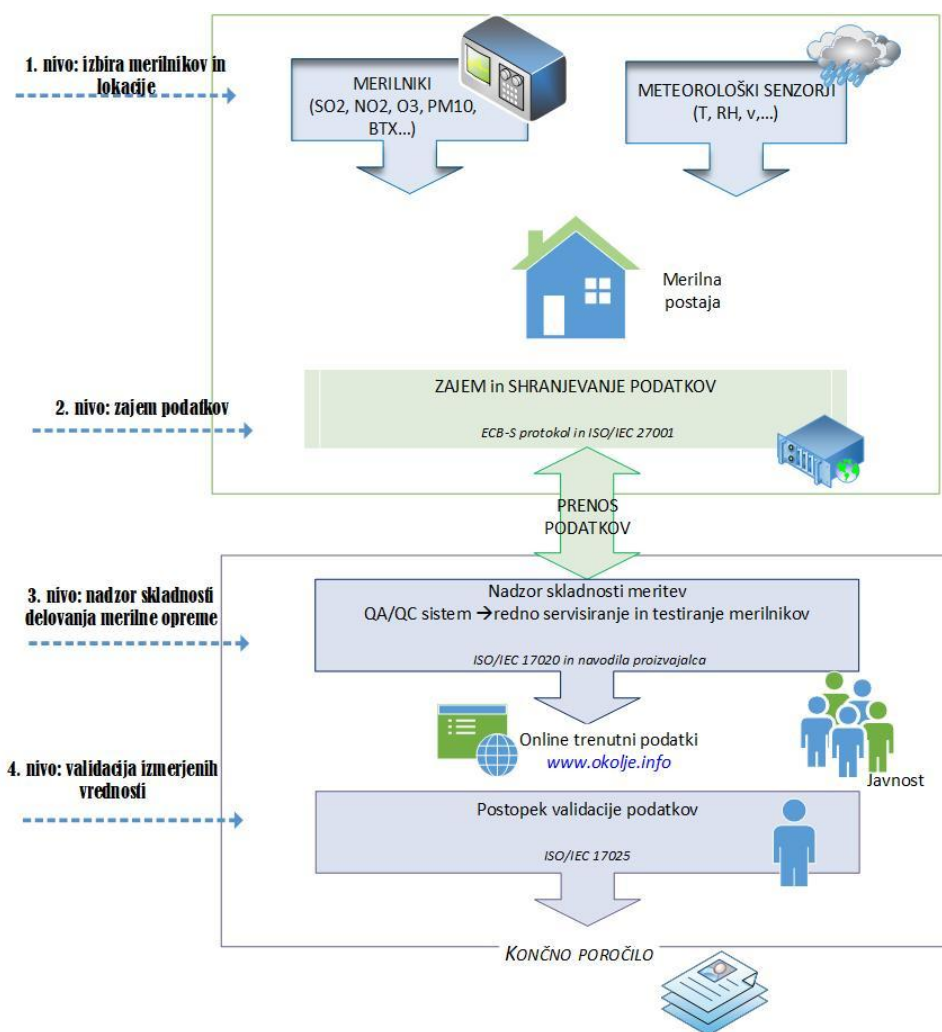
Zaradi zagotavljanja primerljivosti merilnih rezultatov se zahteva, da uporabljena merilna oprema in vzpostavljen sistem nista unikatna, ampak delujeta po sprejetih dogovorjenih principih. To določata prva dva nivoja skladnosti, ki sta zahtevana tudi s predpisi. 3. in 4. nivo se osredotočata na izvajanje in zagotavljanje skladnosti meritev. Tako podatki, ki uspešno prestanejo 3. nivo nadzora predstavljajo izmerjene vrednosti. Te se sproti objavljajo na spletnih straneh in imajo status informativnih podatkov. Vzporedno s 3. nivojem poteka 4. nivo oziroma validacija izmerjenih vrednosti. Podatki, ki uspešno prestanejo ta nivo so merilni



rezultati, ki se jih objavi skladno z zahtevami **Pravilnika o ocenjevanju kakovosti zunanjega zraka** (Ur. l. RS, št. 55/11, 6/15 in 5/17).

Nadzor skladnosti meritev je zasnovan 4 nivojsko:

- prvi nivo: izbira analizatorjev, ki ustrezajo zahtevam referenčnih metod za merjenje koncentracij onesnažil v zunanjem zraku;
- drugi nivo: izbira lokacije AMP, ustreznost sistema vzorčenja, sistema za zajem podatkov, pogojev okolja, program rednih pregledov in vzdrževanja;
- tretji nivo: nadzor skladnosti delovanja merilne opreme, linearnosti, negotovosti meritev, izpolnjevanja zahtev glede razpoložljivosti meritev;
- četrti nivo: validacija izmerjenih vrednosti, ocena merilne negotovosti, statistična analiza izmerjenih vrednosti, nadzor odstopanja od predpisanih mej.



Slika 2: Shema zajema, nadzora in validacije izmerjenih parametrov kakovosti zunanjega zraka v okoljskem informacijskem sistemu.

## 2.5. PODATKI O AVTOMATSKI MERILNI POSTAJI

Sistematične meritve ravni onesnaženosti zunanjega zraka na stalnih merilnih mestih so se v Republiki Sloveniji začele v sredini 70. let prejšnjega stoletja (ARSO, letno poročilo 2020<sup>1</sup>). Danes državno merilno mrežno (DMKZ) tvori 20 merilnih mest, v Mestni občini Celje se meritve izvajajo na naslednjih lokacijah:

- CE bolnica (meritve izvaja ARSO);
- CE Mariborska (meritve izvaja ARSO);
- CE Gaji (meritve izvaja EIMV);

Rezultati se vsako leto predstavijo v letnem poročilu Agencije Republike Slovenije za okolje (ARSO). Spodnja tabela (Tabela 8) prikazuje meritve onesnaževal in meteoroloških parametrov na stalnih merilnih mestih v Mestni občini Celje, v nadaljevanje pa je bolj podrobno predstavljena lokacija Celje Gaji.

Tabela 6: Vsa merilna mesta v Mestni občini Celje.

Merilno mesto	Parametri									
	SO <sub>2</sub>	NO <sub>2</sub> /NO <sub>x</sub>	O <sub>3</sub>	PM <sub>10</sub>	PM <sub>2,5</sub>	CO	benzen	težke kovine v PM <sub>10</sub>	PAH v PM <sub>10</sub>	meteorologija
CE bolnica	✓	✓	✓	✓	✓	-	-	✓	-	✓
CE Mariborska	-	-	-	✓	-	-	-	-	-	-
CE Gaji	✓	✓	-	✓	-	-	-	-	-	✓

### • Merilno mesto Celje Gaji

Monitoring kakovosti zunanjega zraka se v Mestni občini Celje izvaja od leta 1994, na sedanji lokaciji (AMP Gaji) pa od maja 2007. Z avtomatsko merilno postajo (AMP) upravlja osebje Elektroinštituta Milan Vidmar Ljubljana, Hajdrihova ulica 2. Postopke za izvajanje meritev in QA/QC postopke predpisuje Elektroinštitut Milan Vidmar, ki izdeluje tudi končno obdelavo rezultatov meritev in potrdi njihovo veljavnost.

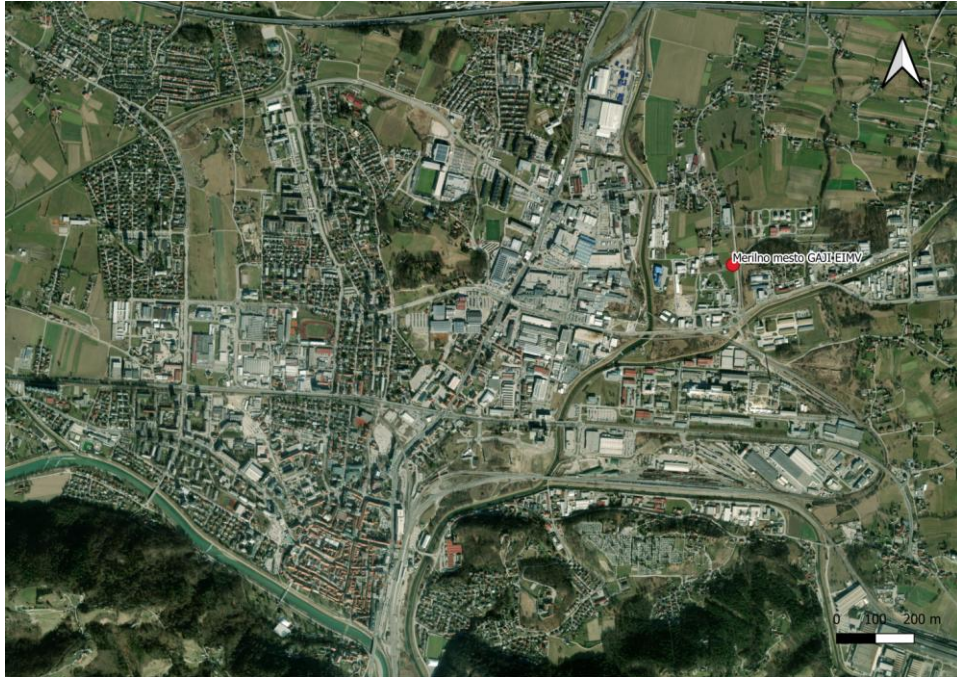
Na AMP Gaji se poleg meritev kakovosti zraka izvajajo tudi meritve meteoroloških parametrov. Analizatorji kakovosti zunanjega zraka so nameščeni v kontejnerju, ki je opremljen s klimatsko napravo in komunikacijsko opremo. Zaradi zahteve po ugotavljanju skladnosti smo v AMP Gaji v času upravljanja imeli nameščen sistem za zajem podatkov, ki zagotavlja ustrezen nadzor nad izmerjenimi vrednostmi in pogoje za skladnost delovanja opreme, kakor to zahteva standard EN ISO/IEC 17025. Koordinate merilne postaje (D96<sup>2</sup>):

Merilna postaja	Nadmorska višina	x/n	y/e
AMP Gaji	286 m	522518.25	122614.05

Slika 3 prikazuje merilno mesto CE Gaji – makro lokacija, Slika 4 merilno mesto Celje Gaji – mikro lokacijo.

<sup>1</sup> [https://www.arso.gov.si/zrak/kakovost%20zraka/poro%c4%8dila%20in%20publikacije/Letno\\_Porocilo\\_2020\\_Final.pdf](https://www.arso.gov.si/zrak/kakovost%20zraka/poro%c4%8dila%20in%20publikacije/Letno_Porocilo_2020_Final.pdf)

<sup>2</sup> D96 – Državni koordinatni sistem



Slika 3: Lokacija AMP Gaji – makro lokacija (Vir: Google Earth, 2022).



Slika 4: Lokacija AMP Gaji – mikro lokacija (Vir: Google Earth, 2022).

Pri **monitoringu kakovosti zunanjega zraka** je uporabljena merilna oprema, ki je skladna z referenčnimi merilnimi metodami. Meritve kakovosti zraka se opravljajo po naslednjih standardnih preskusnih metodah:

- SIST EN 14212:2012: Standardna metoda za določanje koncentracije žveplovega dioksida z ultravijolično fluorescenco;
- SIST EN 14211:2012, SIST EN 14212:2012/AC:2014: Standardna metoda za določanje koncentracije dušikovega dioksida in dušikovega oksida s kemiluminiscenco;
- SIST EN 12341:2014: Določevanje frakcije PM<sub>10</sub> lebdečih trdnih delcev; Referenčna metoda in

terenski preskusni postopek za potrditev ustreznosti merilnih metod;

- SIST EN 12341:20A4: Zunanji zrak – Standardna gravimetrijska metoda za določevanje masne koncentracije frakcije lebdečih delcev PM<sub>10</sub> in PM<sub>2,5</sub>;
- SIST EN 14662-3:2016: Kakovost zunanjega zraka – Standardna metoda za določanje koncentracije benzena – 3. del: Avtomatsko vzorčenje s prečrpavanjem in določanje s plinsko kromatografijo na kraju samem (in situ).

Nabor merjenih parametrov kakovosti zunanjega zraka na avtomatski merilni postaji:

Naziv postaje	Parametri kakovosti zraka			
	SO <sub>2</sub>	NO <sub>2</sub>	NO <sub>x</sub>	PM <sub>10</sub>
AMP Gaji	✓	✓	✓	✓

Ustreznost meritev kakovosti zunanjega zraka se potrjuje s sprotnim nadzorom stanja merilne opreme in uporabnostjo merilnih rezultatov. Zagotavljanje kakovosti rezultatov je skladno s Prilogo 1 **Pravilnika o ocenjevanju kakovosti zunanjega zraka** (Ur. l. RS, št. 55/11, 6/15 in 5/17).

**Lokalna meteorologija** in reliefna razgibanost površja sta tesno povezani s koncentracijo emisij v zunanjem zraku, zato je za celovit vpogled na stanje kakovosti zunanjega zraka v okolju nujno spremljanje meteoroloških parametrov. Izvajajo se meritve smeri in hitrosti vetra, temperature zraka in relativne vlage.

Meteorološke meritve se na lokaciji AMP Gaji izvajajo skupaj z meritvami kakovosti zraka. Merilni sistem upravlja osebje Elektroinštituta Milan Vidmar, Hajdrihova ulica 2, Ljubljana. Postopke za izvajanje meritev in QA/QC postopke je prav tako predpisal Elektroinštitut Milan Vidmar, ki izdeluje tudi končno obdelavo rezultatov meritev in potrdi njihovo veljavnost.

Meritve meteoroloških parametrov se izvajajo po naslednjih merilnih principih:

- Merjenje smeri in hitrosti vetra je izvedeno z ultrazvočnim anemometrom na višini 10 m. Merilnik meri vrednosti trodimenzionalnega vektorja hitrosti vetra. Vektor se določa na podlagi meritve časa preleta zvoka na treh ustrezno postavljenih poteh. Sistem na ta način združuje meritev hitrosti in smeri vetra brez mehansko vrtljivih senzorjev;
- Merjenje temperature zraka je izvedeno z aspiriranim dajalnikom temperature s termolinearnim termistorskim vezjem;
- Merjenje relativne vlažnosti zraka je izvedeno s kapacitivnim dajalnikom, ki s pomočjo elektronskega vezja linearizira in ojača spremembe vlage v zraku ter jih pretvori v ustrezen analogen električni izhodni signal.

Nabor merjenih parametrov meteoroloških meritev v avtomatski merilni postaji:

Naziv postaje	Meteorološki parametri		
	Temperatura zraka	Smer in hitrost vetra	Relativna vlaga
AMP Gaji	✓	✓	✓

### 3. REZULTATI MERITEV

V tem poglavju so najprej predstavljena vzdrževalna dela in testi, ki so bili narejeni v prejšnjem mesecu na merilnikih in merilni postaji. Za vzpostavitev merilnega sistema, ki je verodostojen je spremljanje stanja in vzdrževanja merilnika nujno. S tem se namreč zadosti osnovnim kriterijem za zagotavljanje skladnosti meritev.

V nadaljevanju so za vsak merjeni parameter najprej predstavljeni podatki o izmerjenih vrednostih, nato je podana frekvenčna tabela razporeditve koncentracij, grafa urnih in dnevnih vrednosti ter pregled koncentracij skozi leto. Na koncu sta podani še roža vetrov (levo) in roža onesnaženja (desno).

#### 3.1. VZDRŽEVALNA DELA IN POSEGI

Meritve onesnaženosti zraka in meteoroloških parametrov so opravljene z merilnim sistemom monitoringa kakovosti zunanjega zraka Mestne občine Celje na lokaciji avtomatske merilne postaje Gaji. Merilno mesto ima ustrezno električno instalacijo, je klimatizirano in opremljeno s komunikacijsko opremo, ki omogoča stalno povezavo avtomatskih postaj z internim informacijskim sistemom.

Merilna postaja je v upravljanju EIMV. Zagotavljanje skladnosti meritev se potrjuje s sprotnim nadzorom stanja merilne opreme in uporabnostjo merilnih rezultatov. Tehnični podatki merilnikov, ki so locirani na merilnem mestu so opisani v nadaljevanju.

Tabela 7: Merilnik na postaji.

Naziv	Proizvajalec	Model	Serijska številka	Merilno območje	Merilni princip
Merilnik SO <sub>2</sub>	Thermo	Thermo 43i	CM07100003	0-100000 ppb	UV fluorescence
Merilnik NO <sub>2</sub> /NO <sub>x</sub>	Horiba	APNA-370	HDTLBJNM	0-1000 ppb	Kemiluminiscenca
Merilnik prašnih delcev	Rupprecht & Patashnick Co., Inc	Teom 1400a	140AB265970703	Od 0 do 5,000 µg/m <sup>3</sup>	Ferkvenčna gravimetrija
Merilnika smeri in hitrosti vetra ter temperature zraka	Lufft	WindSonic 8352.US6M	-	Od 0 do 60 m/s Od -35 do + 70 °C	Ultrazvok

### 3.2. MERITVE KAKOVOSTI ZRAKA

V nadaljevanju so predstavljene izmerjene koncentracije onesnažil SO<sub>2</sub>, NO<sub>2</sub>/NO<sub>x</sub> in PM<sub>10</sub> v mesecu junij 2022 na merilnem mestu Gaji.

#### Pregled preseženih vrednosti: SO<sub>2</sub> junij 2022

	nad MVU	AV	nad MVD	podatkov
postaja	urne v.	3 urne v.	dnevne v.	%
AMP Gaji	0	0	0	99

#### Pregled preseženih vrednosti: NO<sub>2</sub> junij 2022

	nad MVU	AV	nad MVD	podatkov
postaja	urne v.	3 urne v.	dnevne v.	%
AMP Gaji	0	0	-	99

#### Pregled preseženih vrednosti: delci PM<sub>10</sub> junij 2022

	nad MVU	AV	nad MVD	podatkov
postaja	urne v.	3 urne v.	dnevne v.	%
AMP Gaji	-	-	0	0

#### Pregled srednjih koncentracij: SO<sub>2</sub> (µg/m<sup>3</sup>) za junij 2022 in pretekla leta

postaja	2018	2019	2020	2021	2022
AMP Gaji	6	9	13	2	1

#### Pregled srednjih koncentracij: NO<sub>2</sub> (µg/m<sup>3</sup>) za junij 2022 in pretekla leta

postaja	2018	2019	2020	2021	2022
AMP Gaji	11	3	6	11	12

#### Pregled srednjih koncentracij: NO<sub>x</sub> (µg/m<sup>3</sup>) za junij 2022 in pretekla leta

postaja	2018	2019	2020	2021	2022
AMP Gaji	18	50	33	16	16

#### Pregled srednjih koncentracij: delci PM<sub>10</sub> (µg/m<sup>3</sup>) za junij 2022 in pretekla leta

postaja	2018	2019	2020	2021	2022
AMP Gaji	14	23	13	21	-

#### Pregled srednjih koncentracij SO<sub>2</sub> (µg/m<sup>3</sup>) za 01.10.2021 - 01.04.2022

postaja	*
AMP Gaji	2

#### Pregled srednjih koncentracij NO<sub>x</sub> (µg/m<sup>3</sup>) za 01.01.2021 - 31.12.2021

postaja	**
AMP Gaji	27

### 3.2.1. Pregled koncentracij v zraku: SO<sub>2</sub>

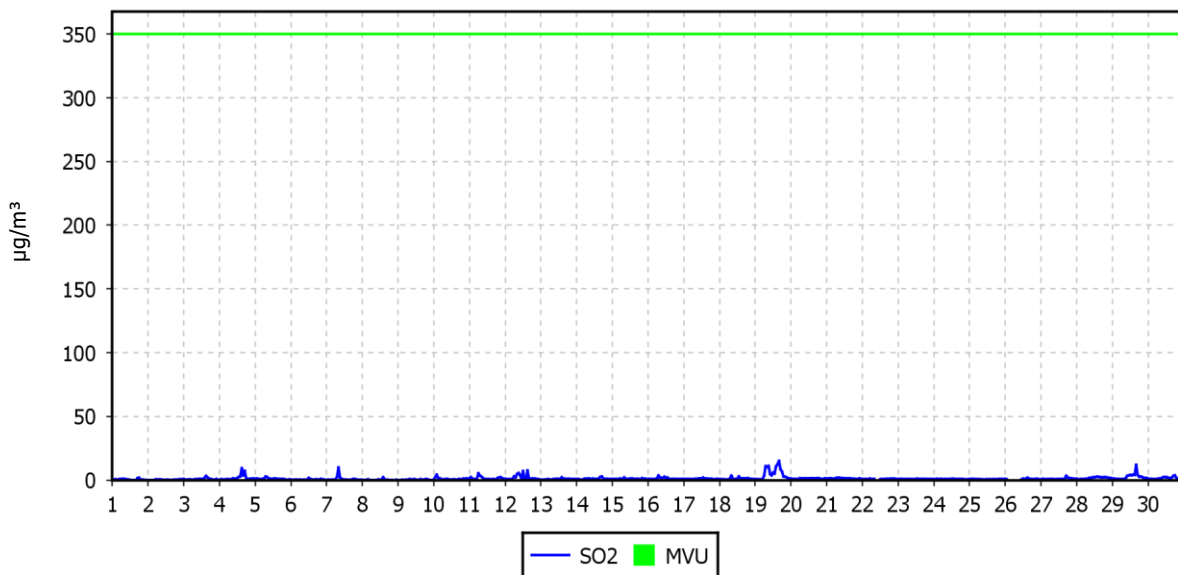
Lokacija meritev: AMP Gaji  
 Obdobje meritev: 01.06.2022 do 01.07.2022

Razpoložljivih urnih podatkov:	708	99%
Maksimalna urna koncentracija:	15 µg/m <sup>3</sup>	19.06.2022 17:00:00
Maksimalna dnevna koncentracija:	5 µg/m <sup>3</sup>	19.06.2022
Minimalna dnevna koncentracija:	0 µg/m <sup>3</sup>	08.06.2022
Srednja koncentracija v obdobju:	1 µg/m <sup>3</sup>	
Število primerov urne koncentracije		
- nad MVU 350 µg/m <sup>3</sup> :	0	
Število primerov dnevne koncentracije		
- nad MVD 125 µg/m <sup>3</sup> :	0	
Št. intervalov 3 zaporednih ur nad AV 500 µg/m <sup>3</sup> :	0	
Percentilna vrednost		
- 98 p.v. - urnih koncentracij:	6 µg/m <sup>3</sup>	
- 50 p.v. - dnevnih koncentracij:	1 µg/m <sup>3</sup>	

#### URNE KONCENTRACIJE - SO<sub>2</sub>

AMP Gaji

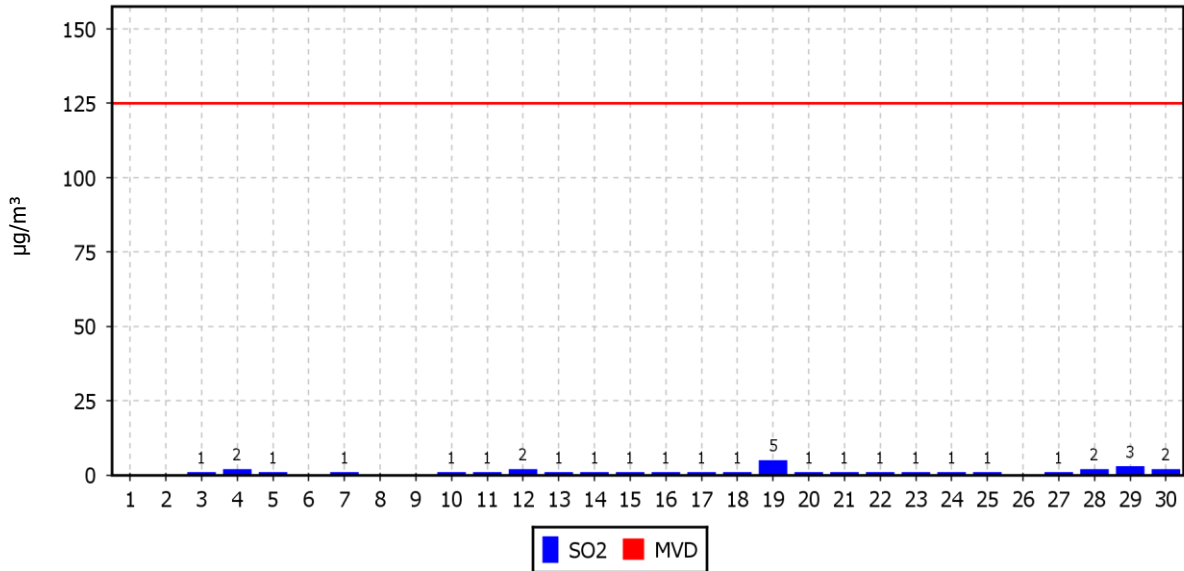
01.06.2022 do 01.07.2022



### DNEVNE KONCENTRACIJE - SO<sub>2</sub>

AMP Gaji

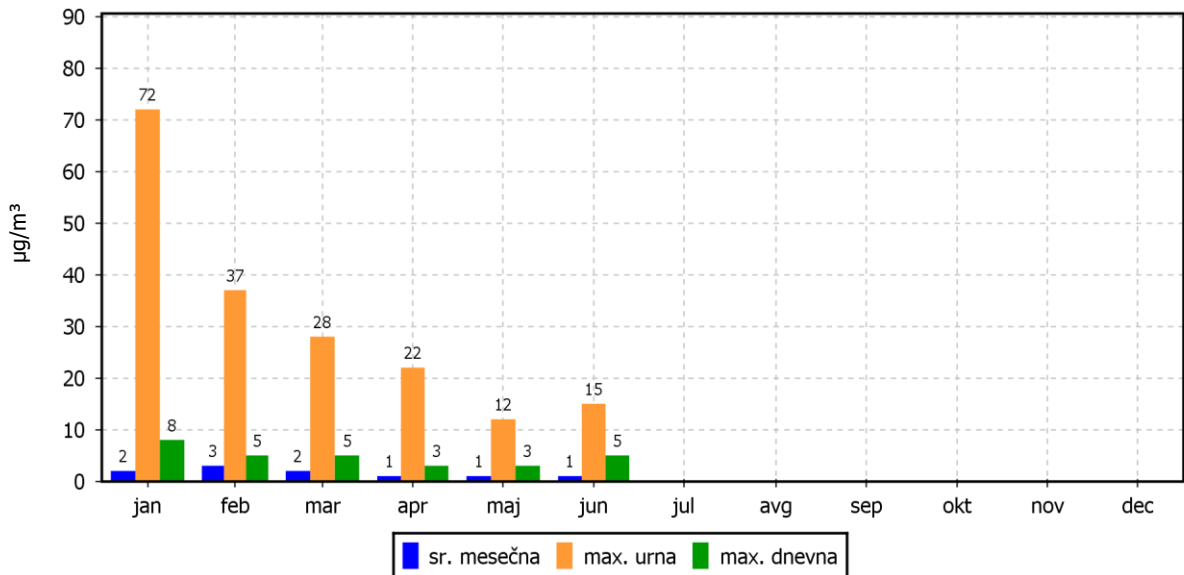
01.06.2022 do 01.07.2022



### KONCENTRACIJE - SO<sub>2</sub>

AMP Gaji

01.01.2022 do 01.01.2023

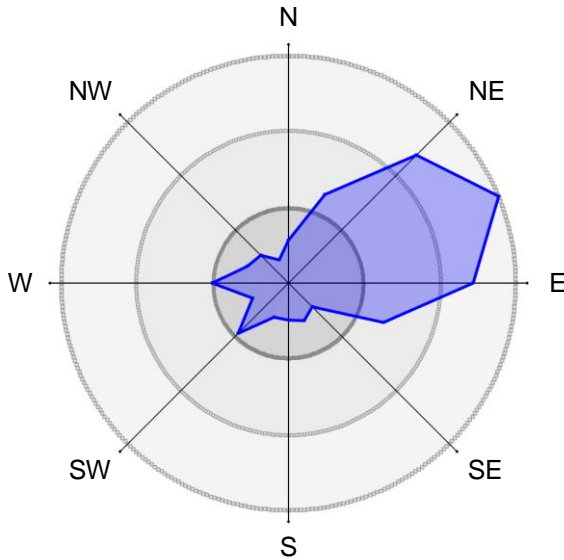




## ROŽI VETROV IN ONESNAŽENJA

AMP Gaji

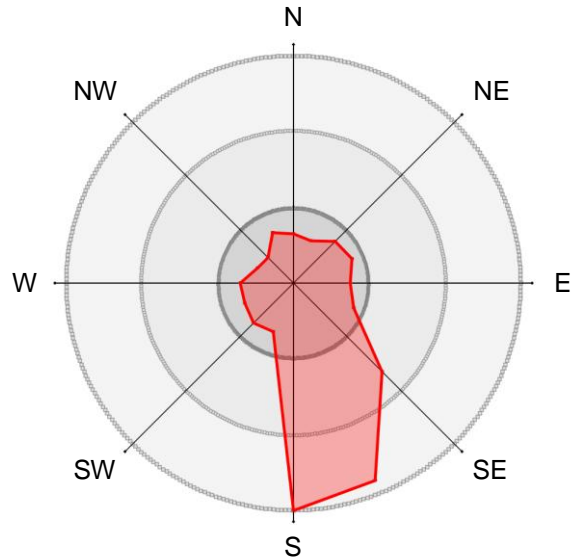
01.06.2022 do 01.07.2022



17.8% časa

11.9% časa

5.9% časa



4.0  $\mu\text{g}/\text{m}^3$

2.7  $\mu\text{g}/\text{m}^3$

1.3  $\mu\text{g}/\text{m}^3$

### 3.2.2. Pregled koncentracij v zraku: NO<sub>2</sub>

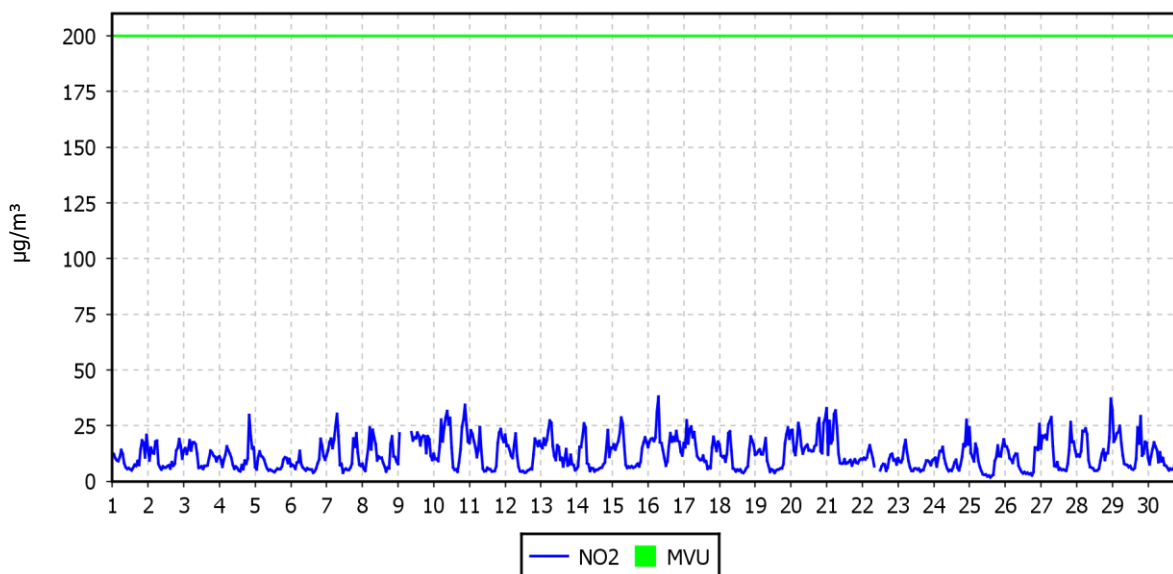
Lokacija meritev: AMP Gaji  
 Obdobje meritev: 01.06.2022 do 01.07.2022

Razpoložljivih urnih podatkov:	710	99%
Maksimalna urna koncentracija:	38 µg/m <sup>3</sup>	16.06.2022 08:00:00
Maksimalna dnevna koncentracija:	18 µg/m <sup>3</sup>	20.06.2022
Minimalna dnevna koncentracija:	8 µg/m <sup>3</sup>	05.06.2022
Srednja koncentracija v obdobju:	12 µg/m <sup>3</sup>	
Število primerov urne koncentracije		
- nad MVU 200 µg/m <sup>3</sup> :	0	
Št. intervalov 3 zaporednih ur nad AV 400 µg/m <sup>3</sup> :	0	
Percentilna vrednost		
- 98 p.v. - urnih koncentracij:	29 µg/m <sup>3</sup>	
- 50 p.v. - dnevnih koncentracij:	11 µg/m <sup>3</sup>	

#### URNE KONCENTRACIJE - NO<sub>2</sub>

AMP Gaji

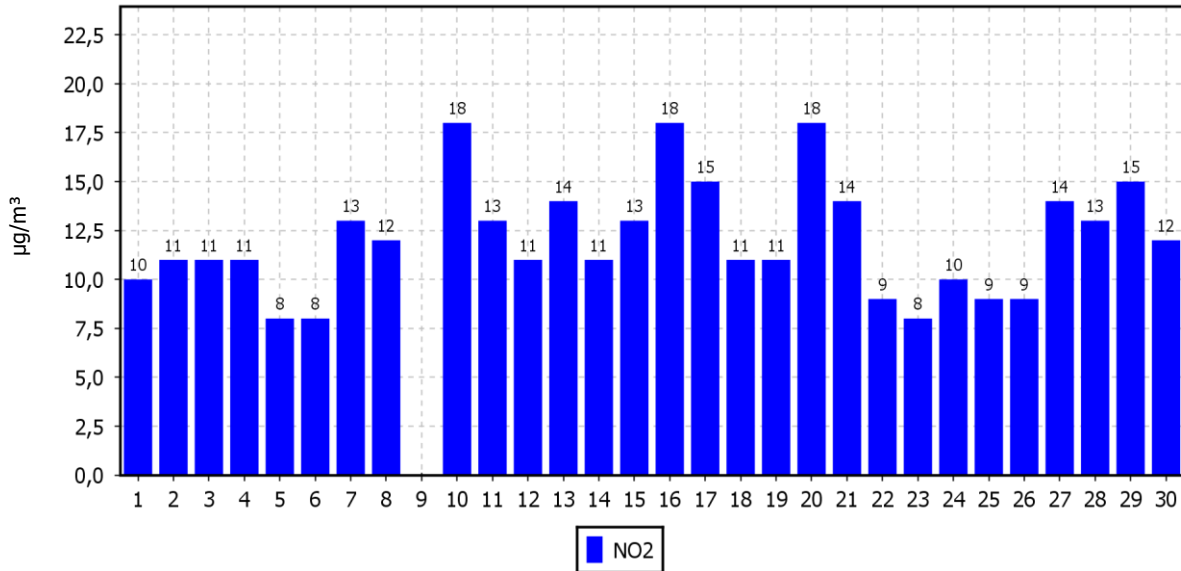
01.06.2022 do 01.07.2022



### DNEVNE KONCENTRACIJE - NO<sub>2</sub>

AMP Gaji

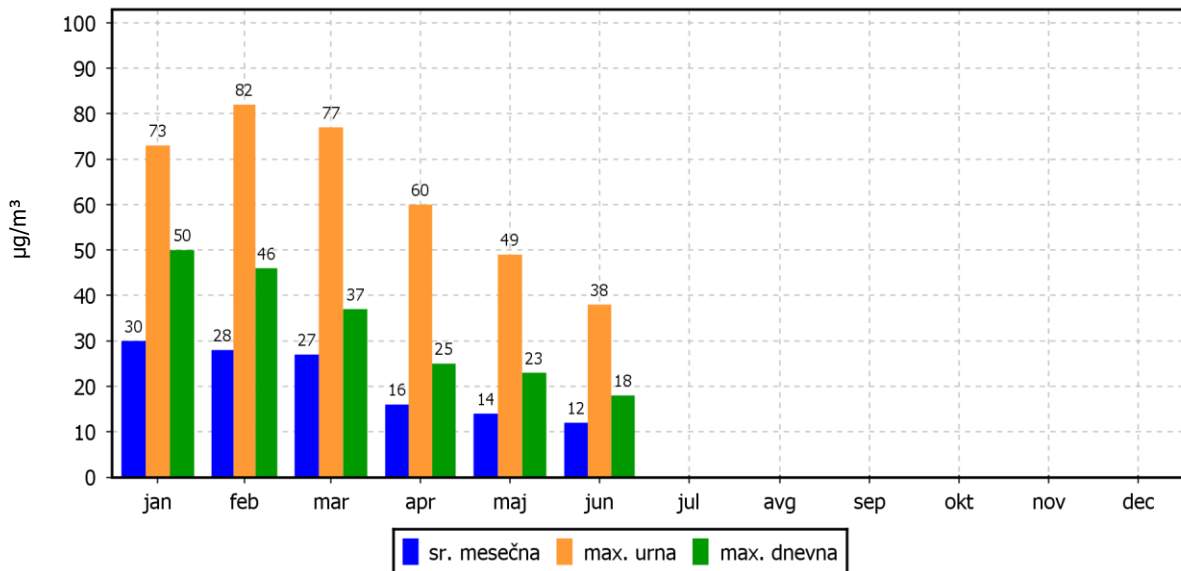
01.06.2022 do 01.07.2022



### KONCENTRACIJE - NO<sub>2</sub>

AMP Gaji

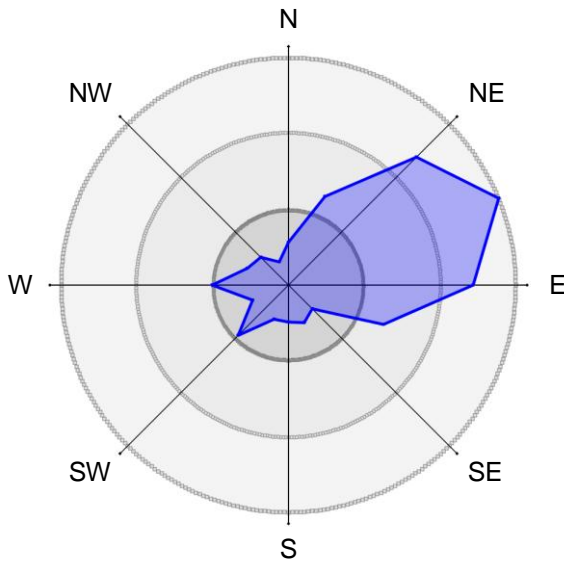
01.01.2022 do 01.01.2023



## ROŽI VETROV IN ONESNAŽENJA

AMP Gaji

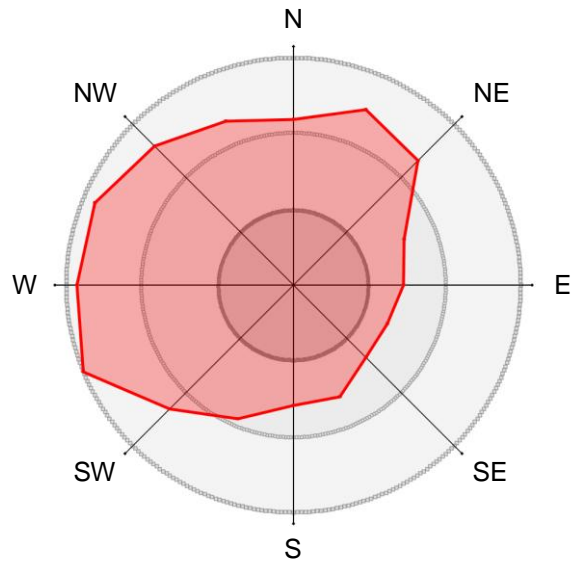
01.06.2022 do 01.07.2022



17.8% časa

11.9% časa

5.9% časa



18.4 µg/m³

12.3 µg/m³

6.1 µg/m³

### 3.2.3. Pregled koncentracij v zraku: NO<sub>x</sub>

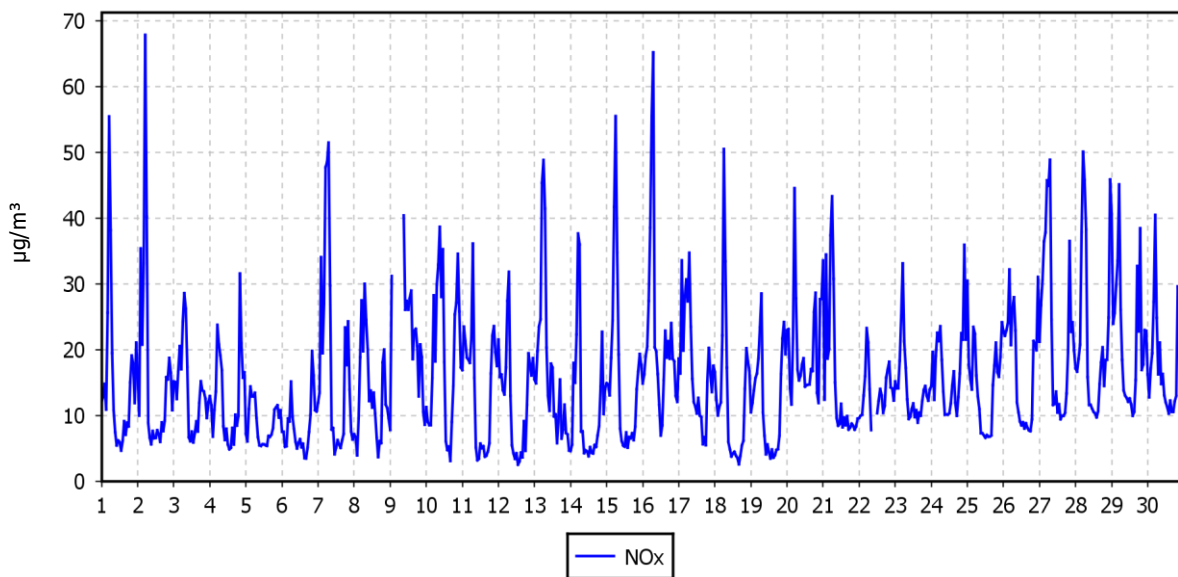
Lokacija meritev: AMP Gaji  
 Obdobje meritev: 01.06.2022 do 01.07.2022

Razpoložljivih urnih podatkov:	710	99%
Maksimalna urna koncentracija:	68 µg/m <sup>3</sup>	02.06.2022 06:00:00
Maksimalna dnevna koncentracija:	23 µg/m <sup>3</sup>	27.06.2022
Minimalna dnevna koncentracija:	8 µg/m <sup>3</sup>	06.06.2022
Srednja koncentracija v obdobju:	16 µg/m <sup>3</sup>	
Percentilna vrednost		
- 98 p.v. - urnih koncentracij:	46 µg/m <sup>3</sup>	
- 50 p.v. - dnevnih koncentracij:	15 µg/m <sup>3</sup>	

#### URNE KONCENTRACIJE - NO<sub>x</sub>

AMP Gaji

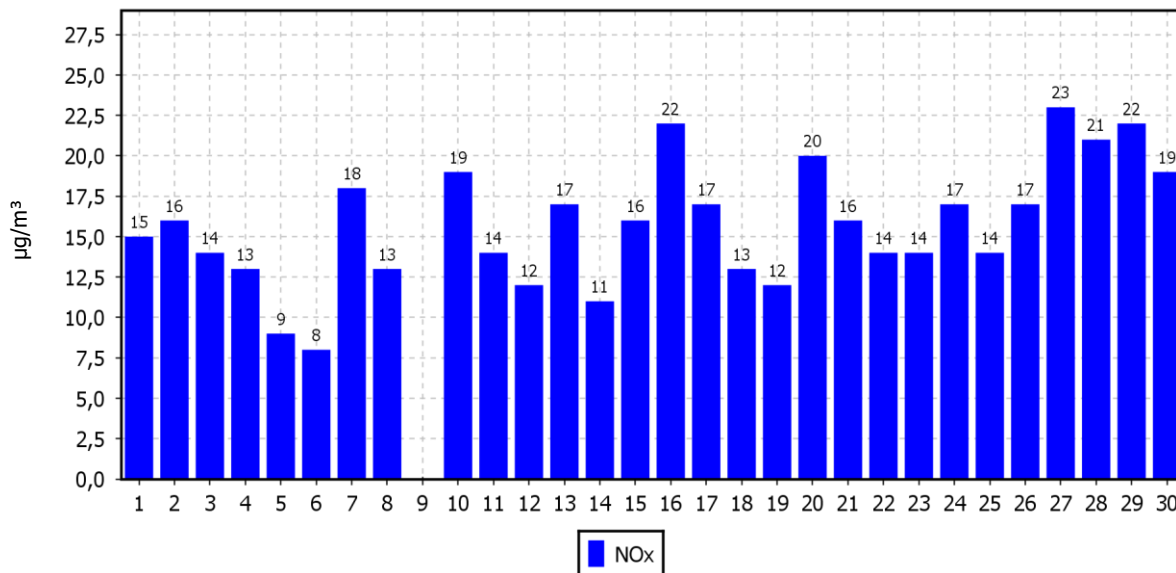
01.06.2022 do 01.07.2022



### DNEVNE KONCENTRACIJE - NO<sub>x</sub>

AMP Gaji

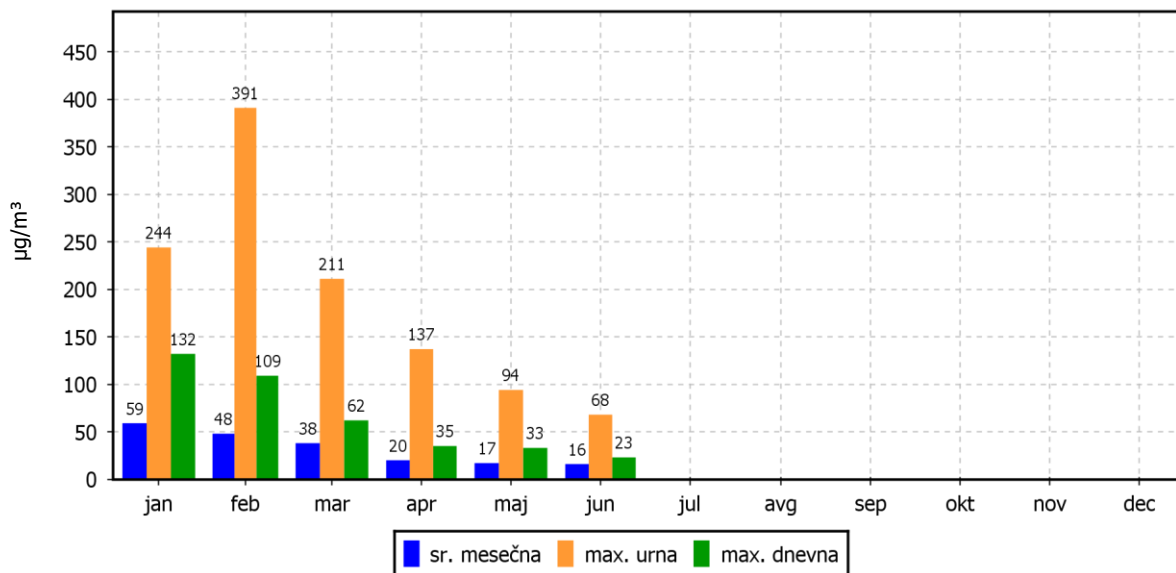
01.06.2022 do 01.07.2022



### KONCENTRACIJE - NO<sub>x</sub>

AMP Gaji

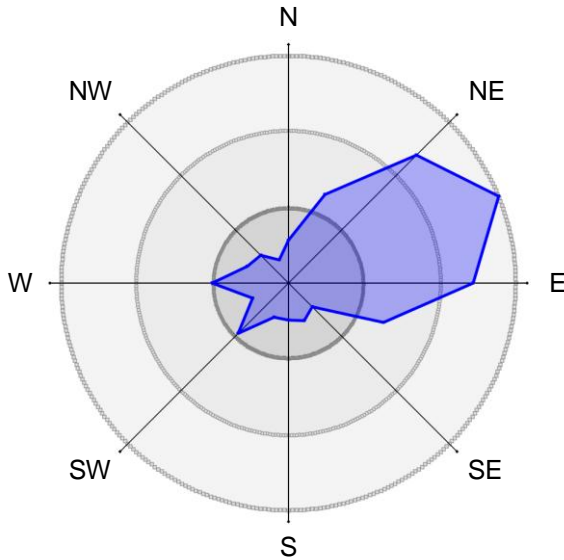
01.01.2022 do 01.01.2023



## ROŽI VETROV IN ONESNAŽENJA

AMP Gaji

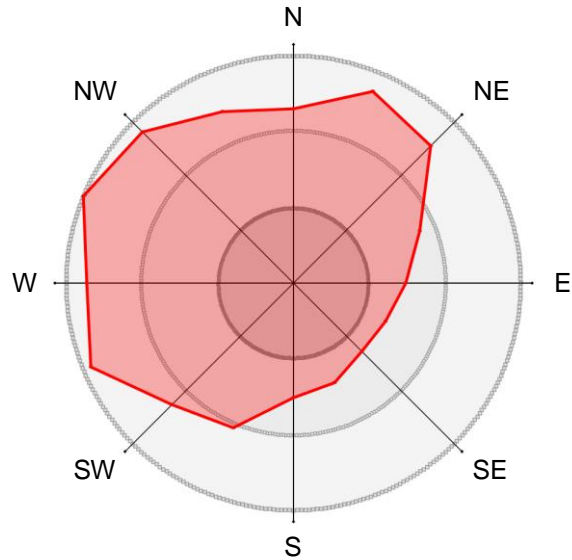
01.06.2022 do 01.07.2022



17.8% časa

11.9% časa

5.9% časa



22.9  $\mu\text{g}/\text{m}^3$

15.3  $\mu\text{g}/\text{m}^3$

7.6  $\mu\text{g}/\text{m}^3$

### 3.3. METEOROLOŠKE MERITVE

#### 3.3.1. Pregled temperature in relativne vlage v zraku

Lokacija meritev: AMP Gaji  
 Obdobje meritev: 01.06.2022 do 01.07.2022

	TEMPERATURA		RELATIVNA VLAGA	
Razpoložljivih urnih podatkov	720	100%	684	95%
Maksimalna urna vrednost	35 °C	27.06.2022 16:00:00	99%	26.06.2022 05:00:00
Maksimalna dnevna vrednost	27 °C	27.06.2022	92%	09.06.2022
Minimalna urna vrednost	12 °C	15.06.2022 04:00:00	34%	26.06.2022 16:00:00
Minimalna dnevna vrednost	16 °C	09.06.2022	59%	20.06.2022
Srednja vrednost v obdobju	22 °C		74%	

TEMPERATURA	Čas. interval - URA		Čas. interval - DAN	
	št. primerov	delež - %	št. primerov	delež - %
-50.0 do 0.0 °C	0	0	0	0
0.0 do 3.0 °C	0	0	0	0
3.0 do 6.0 °C	0	0	0	0
6.0 do 9.0 °C	0	0	0	0
9.0 do 12.0 °C	2	0	0	0
12.0 do 15.0 °C	46	6	0	0
15.0 do 18.0 °C	122	17	1	3
18.0 do 21.0 °C	143	20	8	27
21.0 do 24.0 °C	116	16	12	40
24.0 do 27.0 °C	124	17	9	30
27.0 do 30.0 °C	112	16	0	0
30.0 do 50.0 °C	55	8	0	0
Skupaj	720	100	30	100

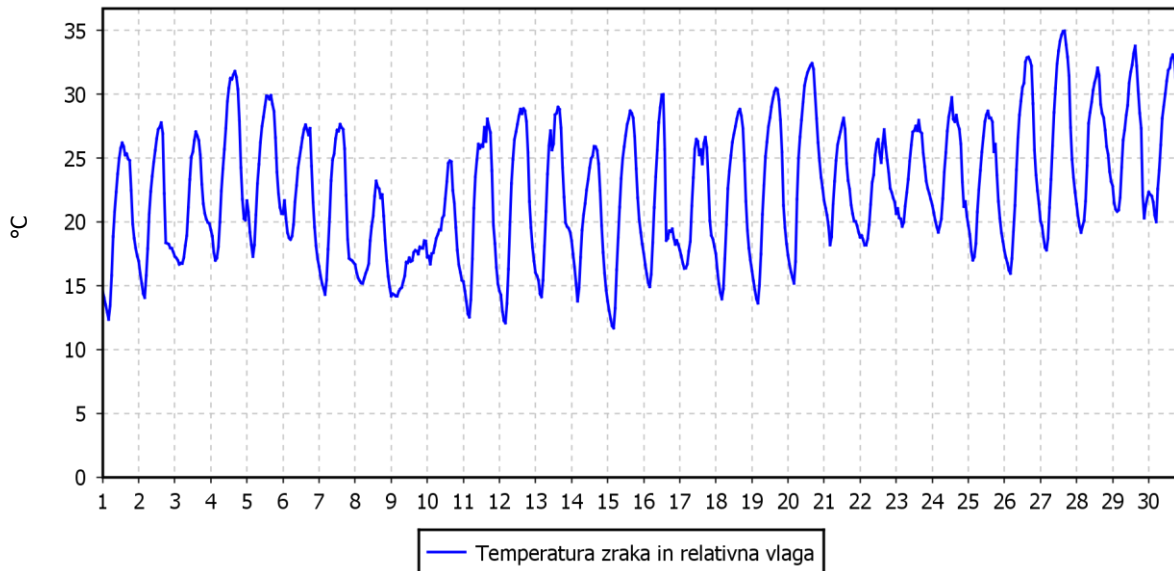
REL. VLAŽNOST	Čas. interval - URA		Čas. interval - DAN	
	št. primerov	delež - %	št. primerov	delež - %
0.0 do 20.0 %	0	0	0	0
20.0 do 30.0 %	0	0	0	0
30.0 do 40.0 %	18	3	0	0
40.0 do 50.0 %	79	12	0	0
50.0 do 60.0 %	93	14	1	4
60.0 do 70.0 %	104	15	8	29
70.0 do 80.0 %	84	12	14	50
80.0 do 90.0 %	115	17	4	14
90.0 do 100.0 %	191	28	1	4
Skupaj	684	100	28	100



### URNE VREDNOSTI - Temperatura zraka

AMP Gaji

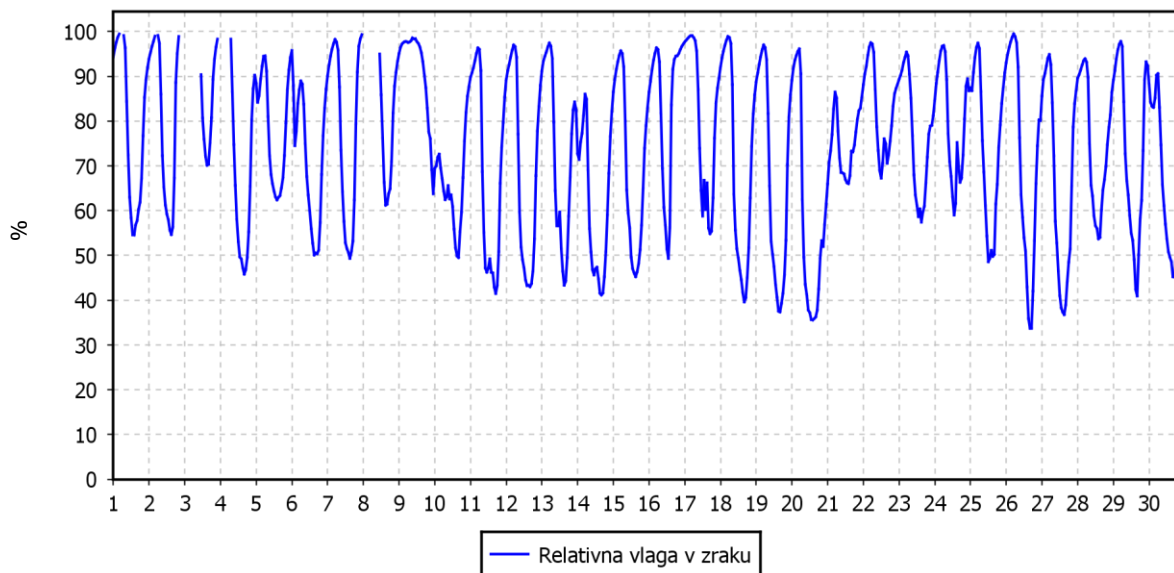
01.06.2022 do 01.07.2022



### URNE VREDNOSTI - Relativna vlaga v zraku

AMP Gaji

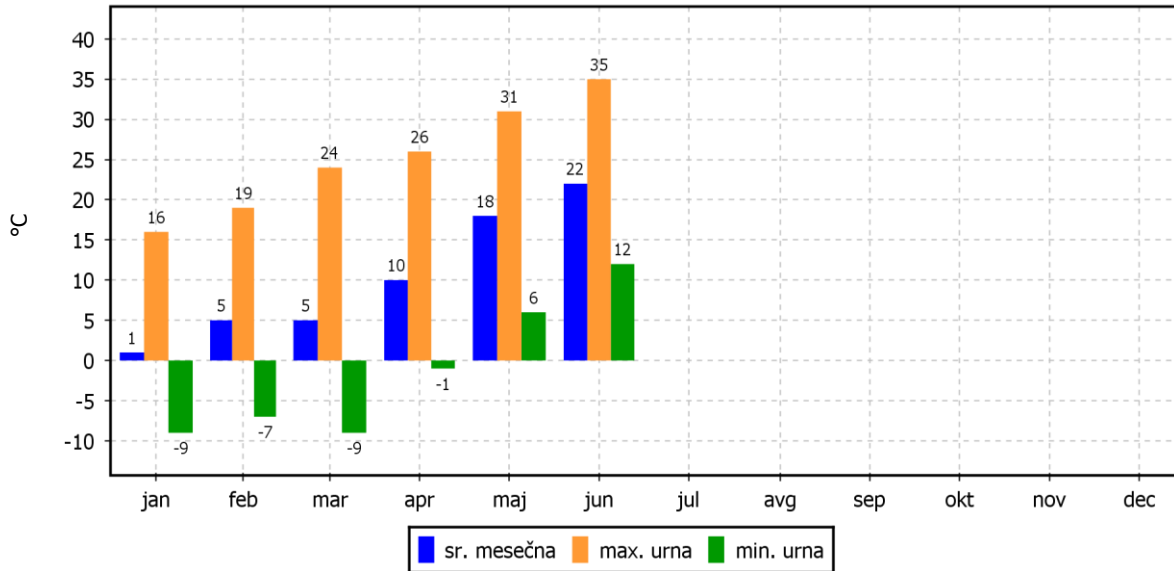
01.06.2022 do 01.07.2022



### TEMPERATURA ZRAKA

AMP Gaji

01.01.2022 do 01.01.2023



### 3.3.2. Pregled hitrosti in smeri vetra

Lokacija meritev: AMP Gaji  
 Obdobje meritev: 01.06.2022 do 01.07.2022

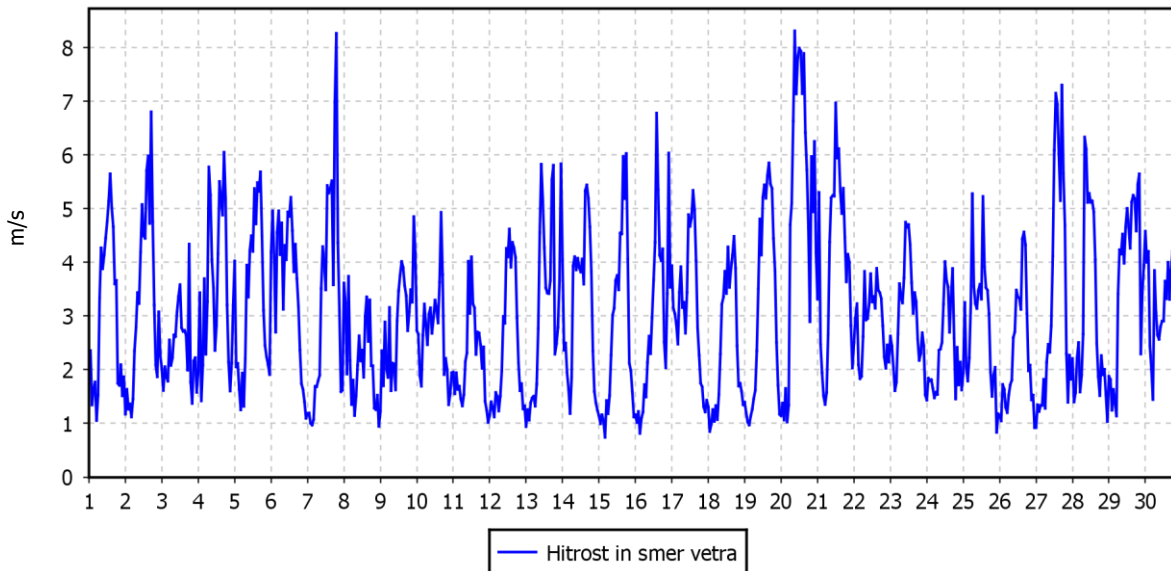
Razpoložljivih urnih podatkov:	720	100%
Maksimalna urna hitrost:	8 m/s	20.06.2022 09:00:00
Minimalna urna hitrost:	1 m/s	15.06.2022 04:00:00
Srednja hitrost v obdobju:	3 m/s	
Brezvetrje (0,0-0,1 m/s):	0	

Od (m/s)	0.1	0.2	0.5	0.7	1.0	1.5	2.0	3.0	5.0	7.0	10.0	vsota	delež
Do vklj. (m/s)	0.2	0.5	0.7	1.0	1.5	2.0	3.0	5.0	7.0	10.0	∞		
	frek.	frek.	frek.	frek.	frek.	frek.	frek.	frek.	frek.	frek.	frek.	frek.	‰
N	0	0	0	1	7	3	10	3	0	0	0	24	33
NNE	0	0	0	3	26	10	14	1	0	0	0	54	75
NE	0	0	0	6	36	27	21	10	2	0	0	102	142
ENE	0	0	0	0	10	22	33	47	16	0	0	128	178
E	0	0	0	0	4	15	12	59	14	0	0	104	144
ESE	0	0	0	0	1	4	16	30	7	0	0	58	81
SE	0	0	0	0	0	1	4	11	3	0	0	19	26
SSE	0	0	0	0	3	5	3	5	6	1	0	23	32
S	0	0	0	0	0	2	6	6	7	0	0	21	29
SSW	0	0	0	0	1	2	3	11	4	0	0	21	29
SW	0	0	0	0	0	2	5	25	3	5	0	40	56
WSW	0	0	0	0	0	2	5	8	6	1	0	22	31
W	0	0	0	0	3	3	9	17	8	3	0	43	60
WNW	0	0	0	1	1	5	6	11	1	0	0	25	35
NW	0	0	0	0	5	7	5	4	1	0	0	22	31
NNW	0	0	0	1	3	3	5	1	1	0	0	14	19
SKUPAJ	0	0	0	12	100	113	157	249	79	10	0	720	1000

### URNE VREDNOSTI - Hitrost vetra

AMP Gaji

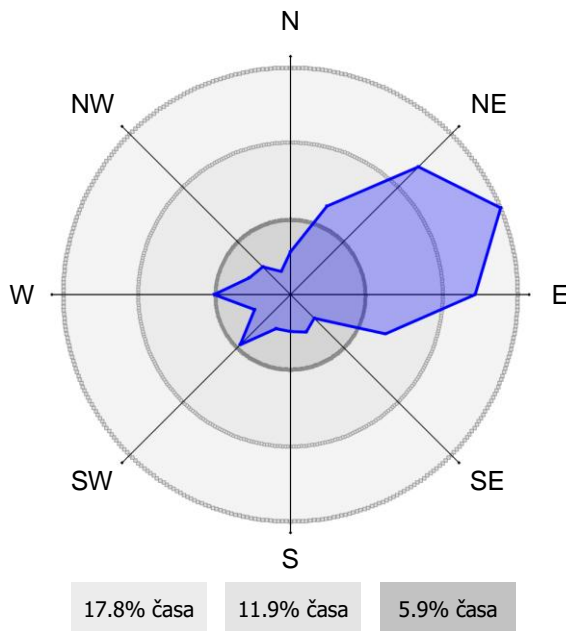
01.06.2022 do 01.07.2022



### ROŽA VETROV

AMP Gaji

01.06.2022 do 01.07.2022



## 4. ZAKLJUČEK

Meritve onesnaženosti zraka in meteoroloških parametrov so bile opravljene z merilnim sistemom monitoringa kakovosti zunanjega zraka Mestne občine Celje na lokaciji avtomatske merilne postaje (AMP) Gaji. Merilna postaja je v upravljanju EIMV.

Zagotavljanje skladnosti meritev se potrjuje s sprotnim nadzorom stanja merilne opreme in uporabnostjo merilnih rezultatov. Izpolnjevanje zahtev standardov SIST EN 14211:2012, SIST EN 14212:2012, SIST EN 14212:2012/AC:2014, SIST EN 12341:2014 in SIST EN 14662-3:2016 je zagotovljeno z vključitvijo AMP Gaji v sistem kakovosti L-OOK Elektroinštituta Milan Vidmar.

V poročilu so za ta mesec podani rezultati urnih in dnevnih vrednosti za parametre SO<sub>2</sub>, in NO<sub>2</sub>/NO<sub>x</sub> ter statistična analiza v skladu s predpisano zakonodajo. V tem mesecu je bilo na lokaciji AMP Gaji izmerjeno 99 % pravih rezultatov urnih koncentracij SO<sub>2</sub> in NO<sub>2</sub>/NO<sub>x</sub>. Rezultati v obeh primerih sledijo cilju za letno razpoložljivost uradnih rezultatov, saj je zakonsko predpisana letna meja za uradne rezultate 90 %.

Merilnik PM<sub>10</sub> od začetka decembra 2021 zaradi okvare ne deluje več, zato te vrednosti niso podane.

### SO<sub>2</sub>

Urna mejna vrednost (350 µg/m<sup>3</sup>) in dnevna mejna vrednost SO<sub>2</sub> (125 µg/m<sup>3</sup>) nista bili preseženi. Maksimalna urna koncentracija SO<sub>2</sub> je znašala 15 µg/m<sup>3</sup> (dne 19.06.2022 ob 17:00). Maksimalna dnevna koncentracija je bila 5 µg/m<sup>3</sup>. Srednja mesečna koncentracija je znašala 1 µg/m<sup>3</sup>.

Do onesnaženja je prišlo pretežno iz južne smeri, največji deleži so bili iz smeri S in SSE.

### NO<sub>2</sub>

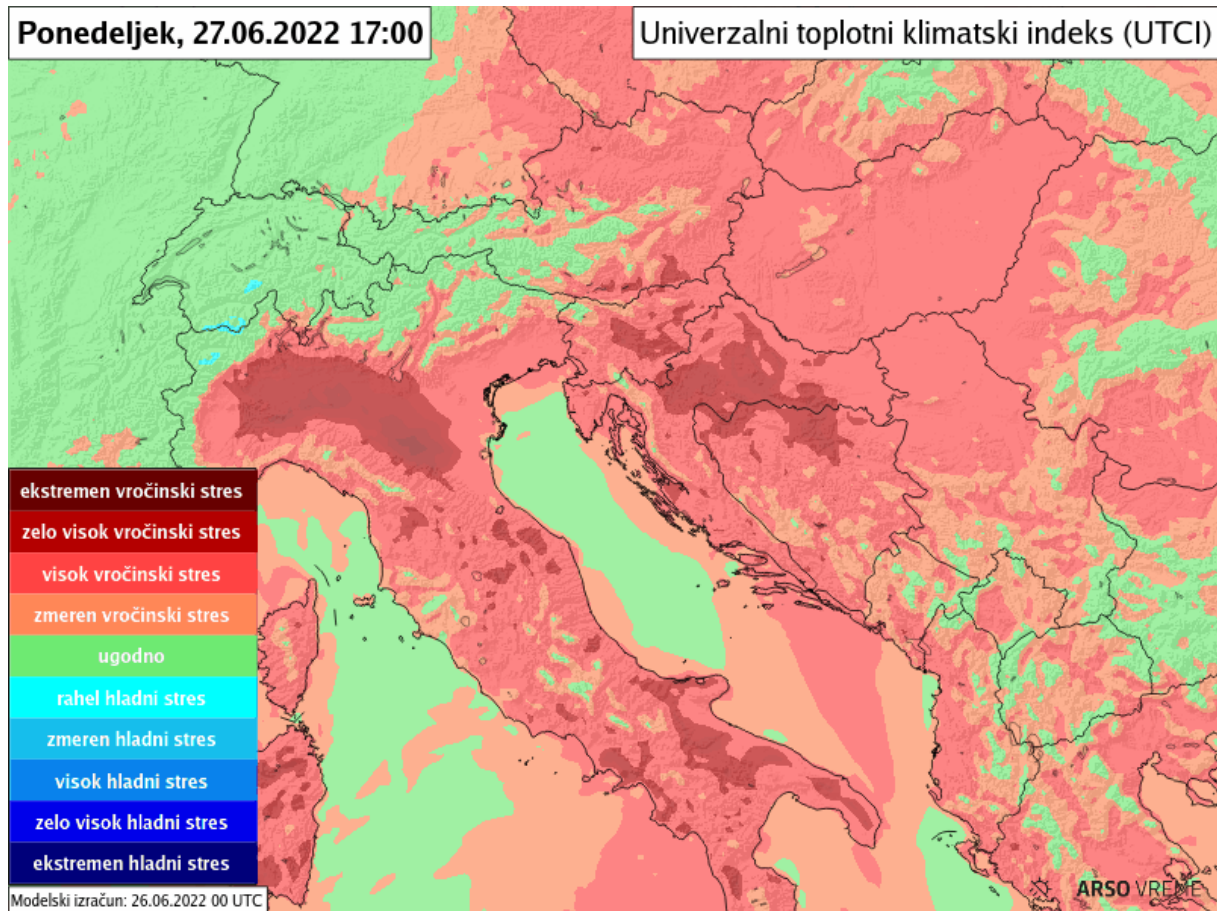
Urna mejna vrednost (200 µg/m<sup>3</sup>) in alarmna mejna vrednost (koncentracije 3-eh zaporednih ur nad 400 µg/m<sup>3</sup>) NO<sub>2</sub> nista bili preseženi. Maksimalna urna koncentracija NO<sub>2</sub> na lokaciji je znašala 38 µg/m<sup>3</sup> (dne 26.06.2022 ob 08:00), maksimalna dnevna koncentracija je znašala 18 µg/m<sup>3</sup>. Srednja mesečna koncentracija pa je znašala 12 µg/m<sup>3</sup>.

Do onesnaženja je prišlo iz vseh smeri, največji deleži so bili iz smeri WSW.

Dnevna temperatura se je gibala med 16 °C (09.06.2022) in 27 °C (27.06.2022), srednja vrednost je znašala 22 °C. Veter je pihal s srednjo hitrostjo 3 m/s, smer W – ENE in SW - ENE.

Mesec junij so zaznamovali tako prvi vročinski val kot številne močne nevihte. Začetek meseca (in potem čez cel mesec) so zaznamovale številne toče, močni nalivi in močan veter. V noči na 10. junij je ponekod pihal severni (karavanški) fen, ki je poleti razmeroma redek. Najmočnejši sunki vetra so se pojavili na naslednjih postajah: Let. Lesce 77 km/h, Bovec 76 km/h, Let. Jožeta Pučnika 65 km/h, Kanin 115 km/h, Ratitovec 95 km/h, Kredarica 83 km/h. V drugi polovici meseca se je nad območjem Slovenije zadrževal pas puščavskega prahu iz severne Afrike. Pričakovana je bila večja onesnaženost z delci PM<sub>10</sub> (slaba vidljivost, nebo pastelne barve). Prvi vročinski se zaznamoval konec meseca, temperature so se ponekod dvignile do 36 °C (Podnanos 36,5 °C; Ljubljana Bežigrad 36,0 °C; Bilje 35,9 °C; Celje 35,7 °C). 28. junija je bil na vremenski postaji Podnanos zabeležen absolutni junijski rekord - izmerili so kar 38,0 °C. Morje se je ogrelo vse do 27 °C. V Kopru so letos zabeležili že 14. tropsko noč (pojav, kjer se temperature do jutra ne spustijo pod 20 °C). Zahod Slovenije je zajela suša.

Prvi vročinski val so zabeležili tudi drugo po Evropi (npr. Iberski polotok in Francija). Na Češkem in v Nemčiji se je segrelo do 39 °C, na Poljskem do 38 °C, v Švici do 37 °C in v Avstriji do 36,5 °C.



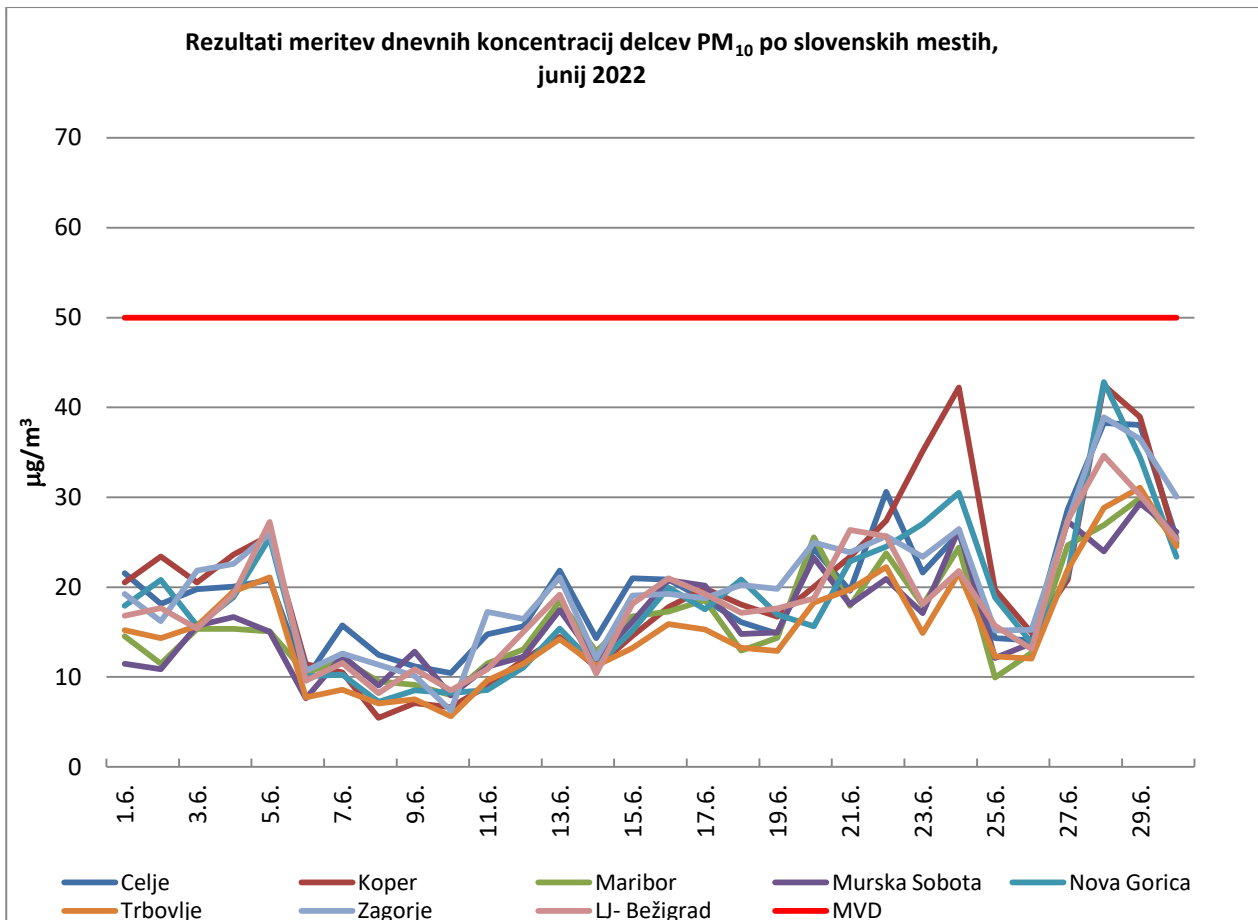
Slika 1: Grafični prikaz vročinskega vala pri nas.

(vir: ARSO)

## 5. PRIMERJAVA REZULTATOV MERITEV DNEVNIH KONCENTRACIJ DELCEV PM<sub>10</sub> V SLOVENSКИH MESTIH – JUNIJ 2022

Na naslednjih straneh je predstavljena primerjava dnevni koncentracij PM<sub>10</sub> med AMP Gaji in postajah po drugih slovenskih mestih: v Celju, Mariboru, Kopru, Novi Gorici, Murski Soboti, Ljubljani – Bežigradu, Trbovljah, in Zagorju. V teh krajih redno potekajo meritve koncentracij prašnih delcev PM<sub>10</sub>.

Najvišje mesečne koncentracije so se pojavile na merilnem mestu Koper, najnižje pa na merilne mesti Trbovlje. Mesna vrednost ni bila presežena na nobenem merilnem mestu.





Elektroinštitut Milan Vidmar